

1982, 7. července – Sdělení VONS č. 306 „Radim Hložánka“ o hlavním líčení s Radimem Hložánkou u Okresního soudu v Litoměřicích a jeho odsouzení pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a k dočasnému zákazu výkonu funkce duchovního.¹

Před senátem Okresního soudu v Litoměřicích proběhlo dne 30. 3. 1982 hlavní líčení ve věci Radima Hložánky, administrátora farního úřadu v Hoštce, vikariát Litoměřice, obžalovaného z trestného činu maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi, k němuž mělo dojít tím, že obžalovaný nabýval finančních prostředků, jež potom investoval do rozmnožování náboženských textů. Tyto příjmy běžným způsobem vyúčtoval. P. Hložánka k tomu uvedl, že skutečně texty náboženského charakteru – např. modlitby z breviáře – rozmnožoval, avšak za peníze, jimiž byl obdarován ve svém volném čase, takže přitom nezanedbával povinnosti, jež má kněz vůči státnímu dozoru nad církvemi. Rozmnožování textů přitom není v československém trestním zákoníku kvalifikováno, pokud rozmnožované texty neohrožují bezpečnost státu, jako trestný čin.

Dokonce i okresní církevní tajemník, tedy funkcionář, jehož ústřední povinností je periodicky kontrolovat hospodaření farností, neshledal ve vedení pokladního deníku ve faře v Hoštce závad, což zdůraznil i před soudem. K rozsudku, který byl vysloven, se mohlo tudíž dospět jen dezinterpretací faktů. Prokurátor proto podtrhl, že P. Hložánka šířil rozmnožováním náboženskou literaturu, což označil za zneužití funkce a porušení slibu věrnosti státu. Také v odůvodnění rozsudku se sugeruje společenská nebezpečnost obžalovaného spočívající prý v tom, že právě v čase, kdy se měl věnovat výkonu svého úřadu, rozmnožoval liturgické texty – to podle mínění soudu odporuje poslání kněze – a dále v tom, že vykupoval v obchodech papír potřebný pro jiné účely a zatěžoval knihvazárnu.

Na základě této argumentace soud odsoudil Radima Hložánka – již dříve dvakrát odsouzeného pro kněžskou důslednost, z toho jednou v padesátých letech na 11 let odnětí svobody² a pak na 20 měsíců nepodmíněně.³ Kuriozním bodem rozsudku je pětiletý zákaz výkonu kněžské činnosti, což při současné praxi odnímání státního souhlasu k duchovenské činnosti působí pouze jako nechtěná rutinní analogie se stíháním dopravních přestupků.

Informace o Chartě 77, r. 5, 1982, č. 6, s. 11.

POZNÁMKY

¹ Více k osobě Radima Hložánky viz v knize Vojtěcha VLČKA: *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel. Rozhovory s kněžími a řeholníky pronásledovanými za komunismu v letech 1848–1989*, Kostelní Vydří 2006, s. 112–130; též HOLEČKOVÁ, Marta Edith: *Cesty českého katolického samizdatu 80. let*, Praha 2009, s. 188–189.

² Radim Hložánka byl 23. 5. 1961 společně s dalšími pěti osobami zatčen a 9. 9. 1961 Krajským soudem v Ostravě odsouzen k jedenácti letům odnětí svobody nepodmíněně. K průběhu zatýkání, pobytu ve vyšetřovací vazbě, soudního líčení a věznění viz více v rozhovoru Radima Hložánky s Vojtěchem Vlčkem in: VLČEK: *Kříž jsem hlásal*, s. 118.

³ Hložánka byl 29. 10. 1981 po provedení domovní prohlídky na jeho faře v Hoštce zadržen a následně vzat do vazby. K tomu viz více sdělení VONS č. 280, dokument č. 281.

Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích vynesným 30. 3. 1982 senátem pod předsednictvím JUDr. Jiřího Maříka byl odsouzen k dvacetiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny a k pětiletému zákazu vykonávání funkce duchovního. Soud mu dále uložil trest propadnutí věcí zabavených při domovní prohlídce. Neúplný opis rozsudku je uložen in: LP, Sb. VONS, inv. č. 121, sign. I/1, kart. 25. K soudnímu jednání s R. Hložánkou u Okresního soudu v Litoměřicích viz dále text „Radim Hložánka: ve funkci kněze rozmnožoval náboženskou literaturu“ in: *Studie*, 1982, č. 81, s. 278–279.

Proti tomuto rozsudku podal Hložánka dne 20. 4. 1982 odvolání, v němž vyvracel věcnou podstatu odvinění a upozornil též na totožné zkomolení nacházející se v obžalobě i v rozsudku, obsahující tuto větu: „*Obžalovaný Radim Hložánka porušil slib věrnosti, kterým se při ustanovení duchovním státním zavázal, že bude jako jeho otec [sic] svědomitě plnit povinnosti [...]*“ LP, Sb. VONS,

inv. č. 121, sign. I/1, kart. 25. Krajský soud v Ústí nad Labem pak 9. 6. 1982 rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích potvrdil. V dochované zprávě o tomto odvolacím jednání bylo mj. uvedeno: „*Obžalovaný ve svém posledním slově se snažil opět postavit do středu pozornosti základní otázku – zda totiž kněz (a jakýkoliv jiný člověk) je také ještě soukromá osoba, která má určitá práva zákonem vymezená – např. právo nakládat s penězi mu svěřenými k určitému účelu podle přání osoby peníze svěřivší, byl však předsedou poroty přerušen. Pak už jen stručně připomněl, že hlavním smyslem jeho činnosti bylo pomoci spolubratřím kněžím (zvláště vydáním českého překladu breviáře, který byl hlavní složkou celé činnosti) a že tak činil pouze na úkor svého volného času, ničeho jiného.*“ Zpráva je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 121, sign. IV/3, kart. 25.

K samizdatové činnosti, průběhu zatýkání a rozsudku R. Hložánky v rozhovoru s Vojtěchem Vlčkem v roce 2004 uvedl: [Kdy vás podruhé zatkli?] „*29. října 1981 jsem jako obvykle přespal u Kostihů, ale ve čtvrtek ráno mě paní Božena požádala, abych s ní zajel autem do Litvínova koupit nábytek pro jejího kluka. Po nákupech jsme se stavili ještě na hřbitově v Dolním Jiřetíně [...]. Po zastávce na hřbitově jsme vyjeli směrem Horní Jiřetín. Asi po sto metrech nás zastavili esenbáci. Všiml jsem si, že jeden z nich je nadporučík, což pro běžnou silniční hlídku není obvyklé. Vyžádali si ode mne občanský průkaz. Tvrdili mi, že není v pořádku, a proto musím jet s nimi. Protože jsem měl auto, přisedl si jeden příslušník k nám a jeli jsme i s paní Boženkou na policejní stanici do Mostu. Hned ji pustili, odjela i s mým autem, ale mě si tam nechali. Odjeli se mnou do Hořtuku provést domovní prohlídku, „pěkně“ faru vyrabovali a knihy zabavili. Mě převezli do vyšetřovací vazby v Litoměřicích. Dostal mě na starost major Fidler. Musím říct, že se ke mně choval slušně, dovoľoval mi i balíčky. Sám působil na KV StB v Ústí nad Labem, ale pak ho vyhodili kvůli vyšetřování případu výbuchu chemičky v Litvínově. Při výsleších nemělo smysl zapírat. Moje činnost rozšiřování samizdatu jim byla známá. Dával jsem si pouze pozor, aby kvůli mé činnosti nebyli zatčeni i další. Kostihovi vyšetřovali naštěstí jen na svobodě.*“

[Kde se stala chyba v utajování vaší činnosti?] „*Když jsem jezdil pro nové texty do Prahy, nechodil jsem z konspirativních důvodů přímo k dr. Mádrovi, ale vyzvedával jsem si je u Vladimíra Fučika. Tam jsme také vždy řešili tituly, náklad a distribuci. Vladimír pak jednou při úklidu našel odposlouchávací zařízení – štěnice. Bylo nám jasné, že je jen otázka času, kdy si pro nás přijdou. V týdnu, kdy pro mě přišli, vybrali a zatkli v pondělí sestřičky v Kadani, které také rozmnožovali texty. Ve středu jsem přišel na řadu já.*“

[Podruhé vás odsoudili po pětíměsíční vazbě u Okresního soudu v Litoměřicích 20. března 1982...] „*Tentokrát jsem byl naštěstí souzen sám. Za maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi – jinak řečeno za samizdat – jsem vyfasoval 20 měsíců natvrdo. Odvolal jsem se ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Při projednávání mého případu soudci provokativně pospávali a dávali najevo naprostý nezájem. Samozřejmě původní trest potvrdili.*“ VLČEK: Kříž jsem hlásal, s. 123–125.